

NACIONALINĖ MOKĖJIMO AGENTŪRA PRIE ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲ TYRIMŲ TARNYBOS ANTIKORUPCINIO VERTINIMO IŠVADOS
DĖL ŽUVININKYSTĖS VIETOS PLĖTROS STRATEGIJŲ ĮGYVENDINIMO TEISINIO REGLAMENTAVIMO
ĮGYVENDINIMO PAŽYMA

<i>STT pastabos ir pasiūlymai¹</i>	<i>Informacija apie pastabų ir pasiūlymų įgyvendinimą²</i>	<i>Specialiųjų tyrimų tarnybos vertinimas³</i>
<p>Kritinės antikorupcinės pastabos ir pasiūlymai</p>	<p><i>Pastaba Nr.</i> <i>1.1. Neišsamus ir viešai neskelbiamas projektų atrankos komitetų sudėties, sudarymo, sprendimų priėmimo procedūrų teisinis reglamentavimas sudaro sąlygas nepakankamai skaidrių sprendimų dėl finansinės paramos skyrimo priėmimui.</i></p> <p>Įgyvendinama</p>	<p>2025 m. birželio 10 d. gautame rašte (reg. Nr. BR5.4-83 teigiama:</p> <p>1) „<i>Administravimo taisyklėmis nėra sukurtas ir nustatytas BIVK PAK veiklos teisinis reglamentavimas užtikrinantis sprendimų dėl finansinės paramos projektams skyrimo priėmimo skaidrumą, t. y. nėra reglamentuotas BIVP PAK narių skaičius, kvalifikacijos, nepriekaištingos reputacijos nariams reikalavimai, projektų atrankos komiteto narių interesų konfliktų valdymo procedūros, BIVP PAK posėdžių organizavimo tvarka ir sprendimų priėmimo procedūra (darbo reglamentas);“.</i></p> <p>Atsakymas Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros projektų atrankos komiteto (toliau – BIVP PAK) darbo reglamentas yra patvirtintas Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NMA) direktoriaus 2023 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. BR1-449 (NMA direktoriaus 2025 m. gegužės 28 d. įsakymo Nr. BR1-199 redakcija). BIVP PAK darbo reglamente apibrėžta: BIVP PAK veiklos teisinis reglamentavimas, BIVP PAK narių</p>

¹ Pildo subjektas, kuriam adresuota STT antikorupcinio vertinimo išvada.

² Pildo subjektas, kuriam adresuota STT antikorupcinio vertinimo išvada.

³ Pildo STT.

		<p>kvalifikacijos reikalavimai, BIVP PAK narių nepriekaištingos reputacijos nariams reikalavimai, BIVP PAK narių interesų konfliktų valdymo procedūros, BIVP PAK posėdžių organizavimo tvarka, BIVP PAK sprendimų priėmimo procedūra (darbo reglamentas).</p> <p>BIVP PAK darbo reglamentas yra įkeltas į Konfidencialių dokumentų saugyklą (toliau – KDS). Ši saugykla, vadovaujantis Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos informacijos saugumo politika, patvirtinta NMA direktoriaus 2008 m. vasario 29 įsakymu Nr. BR1-154 (aktuali redakcija nuo 2025 m. birželio 4 d.), yra priskirta II kategorijas informacijai („Vidinė klasifikuota informacija“) – NMA pripažinta viešai neskelbtina informacija, kurios praradimas ar neteisėtas atskleidimas gali turėti neigiamų padarinių NMA vykdant jai priskirtas funkcijas.</p> <p>Šiuo metu yra sprendžiamas klausimas dėl BIVP PAK darbo reglamento viešinimo. Šį veiksma NMA atliks iki 2025 m. rugsėjo 15 d.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys, kad šiuo metu Žemės ūkio ministerija keičia Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 metų programos trečiojo prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei krašto gilumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ administravimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-867⁴ (toliau – Administravimo taisyklės), kurių</p>	
--	--	---	--

⁴ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/51b225d09d7811eea5a28c81c82193a8/asr>

		<p>keitimo projekte numatytas terminas, per kurį NMA turi informuoti pareiškėjus dėl paramos skyrimo / neskyrimo: „44. Pakeičiu 99 punktą ir jį išdėstau taip: „99. Agentūra priėmusi sprendimą dėl paramos vietos projektui skyrimo arba neskyrimo informuoja VPS vykdytoją per 5 (penkias) darbo dienas nuo sprendimo priėmimo Agentūros nustatyta tvarka ir terminais.“ Taigi bus papildomai įteisinti sprendimų priėmimo terminai, kurie aktualūs pareiškėjams.</p> <p>VPS administravimo pakeitimo lyginamasis</p>	
	<p><i>Pastaba Nr. 1.1. Neišsamus ir viešai neskelbiamas projektų atrankos komitetų sudėties, sudarymo, sprendimų priėmimo procedūrų teisinis reglamentavimas sudaro sąlygas nepakankamai skaidrių sprendimų dėl finansinės paramos skyrimo priėmimui.</i></p> <p>Įgyvendinama</p>	<p>2025 m. birželio 10 d. gautame rašte (reg. Nr. BR5.4-83 teigiama: 2) <i>„Analizuojamoje nuostatoje nustatyta, kad į BIVP PAK posėdžius kviečiami dalyvauti Ministerijos atstovai, kurie turi veto teisę, tačiau vien Ministerijos atstovų dalyvavimas su veto teise teisiniame reglamentavime nenustatant Ministerijos atstovams patikimumo ir nešališkumo reikalavimų savaimė neužtikrina BIVP PAK priimamų sprendimų skaidrumo ir objektyvumo.“</i></p> <p>Atsakymas BIVP PAK darbo reglamente numatyta, kad BIVP PAK visi nariai (įskaitant ir Ministerijos atstovus) turi pasirašyti neprikaištingos reputacijos reikalavimų atitikties bei nešališkumo ir konfidencialumo deklaracijas. BIVP PAK darbo reglamentas yra NMA pripažinta viešai neskelbtina informacija, patenkanti į II kategoriją, šiuo metu yra sprendžiamas klausimas dėl BIVP PAK darbo reglamento išviešinimo. Šį veiksma NMA atliks iki 2025 m. rugsėjo 15 d.</p>	

	<p>NMA taip pat rengia Atrankos komitetų ir nuolat veikiančių komisijų sudarymo ir narių atrankos principų tvarkos aprašą, kuriame numatyta, kad skiriant kitų institucijų atstovus į PAK turės būti pateikiamas paliudijimas, kad buvo atlikta jų privačių interesų lyginamoji patikra.</p> <p>Nuostata iš būsimo aprašo:</p> <p>„12. Kolegialaus subjekto narius ir juos pavaduojančius darbuotojus, kurie yra skiriami išorės institucijų, deleguoja juos skiriančios institucijos. <...>. Išorės institucijų darbuotojai, dalyvaujantys NMA kolegialių subjektų veikloje, kartu su raštu dėl delegavimo pateikia juos deleguojančios įstaigos laisvos formos pažymą, kad buvo atlikta jų privačių interesų lyginamoji patikra.“</p>	
<p><i>Pastaba Nr.</i></p> <p><i>1.1. Neišsamus ir viešai neskelbiamas projektų atrankos komitetų sudėties, sudarymo, sprendimų priėmimo procedūrų teisinis reglamentavimas sudaro sąlygas nepakankamai skaidrių sprendimų dėl finansinės paramos skyrimo priėmimui.</i></p> <p>Igyvendinama</p>	<p>2025 m. birželio 10 d. gautame rašte (reg. Nr. BR5.4-83) teigiama:</p> <p>3) „<i>Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad nors BIVP PAK pavadintas „bendruomenės inicijuotos vietos plėtros...“, tačiau jokių sąsajų su bendruomene, kurios VPS projektai svarstomi, nėra nustatyta, kadangi į BIVP PAK posėdį siekiant užtikrinti priimamų sprendimų viešumą ir skaidrumą net stebėtojų teisėmis nėra kviečiami VPS vykdytojos žuvininkystės vietos veiklos grupės projektų atrankos komiteto (toliau – ŽVVG PAK) atstovai.</i>“</p> <p>Atsakymas</p> <p>BIVP PAK darbo reglamento skyriuje „Bendrosios nuostatos“ apibrėžtas, kas yra kviečiami į BIVP PAK (įskaitant ir žuvininkystės vietos veiklos grupės (toliau – ŽVVG) atstovą, pareiškėją ir (ar) jo atstovą). BIVP PAK darbo reglamentas yra NMA pripažinta viešai neskelbtina informacija, patenkanti į II kategoriją, šiuo metu yra sprendžiamas klausimas dėl BIVP PAK</p>	

	darbo reglamento viešinimo. Šį veiksmȧ NMA atliks iki 2025 m. rugsėjo 15 d.	
<p><i>Pastaba Nr.</i> <i>1.1. Neiřsamus ir vieřai neskelbiamas projektų atrankos komitetų sudėties, sudarymo, sprendimų priėmimo procedūrų teisinis reglamentavimas sudaro sąlygas nepakankamai skaidrių sprendimų dėl finansinės paramos skyrimo priėmimui.</i></p> <p>Įgyvendinta iš dalies</p>	<p>2025 m. birželio 10 d. gautame raře (reg. Nr. BR5.4-83) teigiama:</p> <p>4) „BIVP PAK sudėties, darbo reglamentas ir sprendimai Agentūros nėra vieřinami, nors nuo BIVP PAK sprendimų priklauso galutinis Agentūros sprendimas dėl finansinės paramos VPS įgyvendinantiems projektams skyrimas.“</p> <p>Atsakymas Administravimo taisyklėse apibrėžta: sprendimai, vadovaujantis Administravimo taisyklių 148 papunkčiu „Agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintas sprendimas dėl paramos VPS įgyvendinti skyrimo arba neskyrimo Agentūros nustatyta tvarka skelbiamas interneto svetainėje www.paramazuvininkystei.lt.“ Įsakymai dėl paramos skyrimo vieřinami https://paramazuvininkystei.lt/kvietimai/vietos-pletros-strategiju-igyvendinimas-2023-m/ Ši pastabos dalis yra įgyvendinta.</p> <p>BIVP PAK darbo reglamentas, kaip ir BIVP PAK narių sąrašas, yra NMA pripažinta vieřai neskelbtina informacija, patenkanti į II kategoriją. Šiuo metu yra sprendžiamas klausimas dėl BIVP PAK darbo reglamento viešinimo. Šį veiksmȧ NMA atliks iki 2025 m. rugsėjo 15 d.</p>	
<p><i>Pastaba Nr.</i> <i>1.1. Neiřsamus ir vieřai neskelbiamas projektų atrankos komitetų sudėties, sudarymo, sprendimų priėmimo procedūrų teisinis reglamentavimas sudaro</i></p>	<p>2025 m. birželio 10 d. gautame raře (reg. Nr. BR5.4-83) teigiama:</p> <p>1.1.1. „Administravimo taisyklių 80 punkte yra reglamentuota ŽVVG PAK sudėties, o 80.1 papunktyje nustatyta, kad ŽVVG PAK sudaro VPS vykdytojos kolegialaus valdymo organo nariai,</p>	

sąlygas nepakankamai skaidrių sprendimų dėl finansinės paramos skyrimo priėmimui.

Igyvendinta iš dalies

tačiau nėra nustatyta, kiek kolegialaus organo narių (visi ar kažkokia dalis) turi patekti į ŽVVG PAK.

Pagal šią nuostatą į ŽVVG PAK priklausomai nuo nuostatos taikymo interpretavimo gali būti skiriami visi VPS vykdytojos kolegialaus organo nariai arba dalis jų. Kadangi nėra nustatytas būtinas minimalus ŽVVG PAK narių skaičius, gali susidaryti situacijos, kai į ŽVVG PAK skiriama mažesnė VPS kolegialaus valdymo organo narių dalis, kuri priiminėtų sprendimus dėl projektų įgyvendinimo plano (toliau – PIP) kokybės vertinimo.“

Atsakymas

Į Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 metų programos trečiojo prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei krašto gilumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ priemonių „Vietos plėtros strategijų rengimas“ ir „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 3D-19 „Dėl Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 metų programos trečiojo prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei krašto gilumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ priemonių „Vietos plėtros strategijų rengimas“ ir „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 7.8.1 papunktyje nustatyta, kad „Kolegialus ŽVVG valdymo organas sudarytas iš ne mažiau kaip **11 narių**“.

Kiekvienos ŽVVG valdybos narių sąrašą sudaro ne mažiau kaip 11 valdybos narių, kurie yra registruojami VĮ Registru centre.

	<p>Siūlymas Ministerijai: į Administravimo taisykles įtraukti nuostatą, nurodant, kad „ŽVVG valdymo organo nariai yra ir ŽVVG PAK nariai“.</p>	
<p>1.2. Detaliai neregamentuota rezerve esančių lėšų paskirstymo tvarka ir su tuo susiję tarpinio VPS vykdytojos VPS įgyvendinimo rezultatų vertinimo kriterijai sudaro sąlygas neribotai Agentūros diskrecijai priimant sprendimus dėl rezervo lėšų paskirstymo projektams finansuoti.</p> <p>Įgyvendinama</p>	<p>2025 m. birželio 10 d. gautame rašte (reg. Nr. BR5.4-83) teigiama:</p> <p><i>„Finansavimo aprašo 3.4 papunktyje nustatyta, kad VPS įgyvendinimui numatytų paskirstyti 12.9 mln. Eur viešojo įnašo lėšų dalis, viršijanti visų VPS paramos krepšelių sumą, patenka į VPS įgyvendinimo lėšų rezervą. Rezerve esančių lėšų paskirstymo tvarka nustatoma VPS administravimo taisyklėse (šioje Antikorupcinio vertinimo išvadoje – Administravimo taisyklės). Administravimo taisyklių 208.4.2 papunktyje nustatyta, kad atlikusi tarpinį VPS įgyvendinimo vertinimą Agentūra gali siūlyti pripažinti įgyvendinimo pažangą tinkama ir siūlyti skirti papildomą paramą VPS įgyvendinti (jeigu rezerve yra nepanaudotų lėšų, o VPS vykdytojos VPS įgyvendinimo rezultatai ir priimami papildomi įsipareigojimai (pvz., rodiklių reikšmių didinimas) rodo, kad tokia parama VPS tikslams siekti yra būtina ir ŽVVG teritorijai sukurs papildomą pridėtinę vertę).</i></p> <p><i>Administravimo taisyklėse nėra reglamentuota, pagal kokius konkrečius kriterijus ar pasiektus VPS įgyvendinimo rezultatus Agentūra priima sprendimą siūlyti skirti papildomą paramą VPS įgyvendinti ir kokiais kriterijais vadovaujantis ta parama turi būti paskirstoma konkrečioms projektams. Pagal Administravimo taisyklių 209 punktą, tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo tvarka nustatoma Agentūros procedūrų aprašuose ir ji nėra skelbiama viešai. Pagal administravimo taisyklių 211 punktą tarpinio VPS įgyvendinimo vertinimo ataskaitas Agentūra teikia BIVP PAK. Atsižvelgiant į šios antikorupcinio vertinimo išvados 1.1. punkte nurodytus BIVP PAK veiklos teisinio reglamentavimo trūkumus, bei nesant VPS įgyvendinimo vertinimo bei rezervo lėšų paskirstymo kriterijų, nustatytu teisiniu reglamentavimu</i></p>	

	<p><i>Agentūrai sudarytos sąlygos savo nuožiūra galimai neskaidriai ir neobjektyviai paskirstyti rezervo lėšas projektams, o nustatytas rezervo lėšų paskirstymo proceso teisinis reglamentavimas vertintinas kaip neskaidrus ir neobjektyvus, sudarantis sąlygas pasireikšti korupcijai.“</i></p> <p>Atsakymas Rezervo lėšų skirstymo kriterijai yra Ministerijos kompetencijos klausimas. Tikimasi, kad šie kriterijai bus parengti 2026 m. bendradarbiaujant Ministerijai ir NMA.</p>	
<p>1.3. Nenustatytas PĮP vertinimo nutraukimą ar pakartotinio PĮP vertinimo iniciavimą lemiančios informacijos turinio reglamentavimas ir vertinimo kriterijai sudaro sąlygas Agentūrai sprendimus dėl PĮP vertinimo nutraukimo ar pakartotinio vertinimo priimti savo nuožiūra pagal savo nustatytus informacijos vertinimo kriterijus neužtikrinant objektyvaus ir nešališko sprendimų priėmimo proceso</p> <p>Įgyvendinama</p>	<p>2025 m. birželio 10 d. gautame rašte (reg. Nr. BR5.4-83) teigiama: <i>„PFAT 54 punkte nustatyta, kad jeigu PĮP vertinimo metu pareiškėjas ar su pareiškėju susiję subjektai siekė gauti konfidencialios informacijos, kuri PĮP vertinimo metu jam suteiktų nepagrįstą pranašumą, arba bandė neteisėtai daryti įtaką vertinimo rezultatams ar vertintojams, Agentūra nutraukia tokio pareiškėjo PĮP vertinimą ir pripažįsta PĮP netinkamu paramai gauti.</i> <i>PFAT nėra reglamentuota, kas yra laikoma konfidencialia informacija, nenurodyta kokiais Lietuvos Respublikos teisės aktais vadovaujantis ji turi būti pripažinta konfidencialia ir kaip turi būti užfiksuotas nepagrįsto pranašumo įgijimo faktas. Taip pat nėra nustatyta ir nenurodyti teisės aktai reglamentuojantys neteisėtos įtakos vertinimo rezultatams ar vertintojams turinį, jos fiksavimo procedūras, iš teisinio reglamentavimo neaišku, kokie pareiškėjų veiksmai gali būti įvertinti kaip galintys daryti neteisėtą įtaką vertintojams ar Agentūrai. Nesant aiškaus ir detalaus nurodytų aplinkybių teisinio reglamentavimo ar nuorodų į konkrečius teisės aktus, Agentūrai suteikiama neribota diskrecija pačiai, pagal savo nusistatytus kriterijus vertinti</i></p>	

nurodytas aplinkybes ir priimti sprendimus dėl PĮP vertinimo nutraukimo ir pripažinimo netinkamu paramai gauti.

*Analogiškai nepakankamai detalus ir aiškus reglamentavimas nustatytas ir PFAT 58 punkte, kuriame nustatyta, kad „Jei baigus PĮP / PSK vertinimą **iki paramos sutarčių sudarymo dienos arba sprendimo dėl projekto finansavimo / sprendimo skirti kompensaciją priėmimo dienos (kai sutartis nesudaroma) Agentūra gauna informacijos, kuri galėtų lemti kitokius PĮP / PSK vertinimo rezultatus**, ji atlieka pakartotinį PĮP / PSK vertinimą, apie tai informavusi vadovaujančiąją instituciją ir pareiškėją.“*

Pagal šią nuostatą neaišku, kokia konkreti Agentūros informacija, kokiais būdais gauta ir kokiomis nuostatomis bei kriterijais vadovaujantis turi būti įvertinta, kad galėtų lemti kitokius PĮP vertinimo rezultatus. Nesant aiškaus ir detalaus gautos informacijos turinio ir jo įvertinimo procedūros teisinio reglamentavimo sudaromos sąlygos neribotai Agentūros diskrecijai vertinti bet kurią gautą informaciją, tame tarpe ir ne iš oficialių institucijų ir šaltinių, kaip informaciją, galinčią lemti kitokius PĮP vertinimo rezultatus. Neribota diskrecija ir nenustatyti informacijos vertinimo kriterijai Agentūrai sudaro sąlygas analogišką informaciją skirtingų projektų atveju vertinti skirtingai, tokiu būdu sudarant sąlygas neskaidriam ir neobjektyviam PĮP vertinimo procesui.“

Atsakymas

Nė viename iš šių žemiau išvardytų teisės aktų nėra apibrėžta informacijos konfidencialumo sąvoka:

1. Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 metų programos projektų finansavimo ir administravimo taisyklėse (2023 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. 3D-414⁵ (toliau – PFAT);
2. Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 metų programos trečiojo prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei krašto gilumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ priemonės „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ administravimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 3D-867⁶;
3. Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2021–2027 metų programos trečiojo prioriteto „Sąlygų tvariai mėlynajai ekonomikai pakrantės rajonuose ir salų bei krašto gilumos vietovėse sudarymas ir žvejybos bei akvakultūros bendruomenių vystymosi skatinimas“ priemonių „Vietos plėtros strategijų rengimas“ ir „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“ projektų finansavimo sąlygų apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2023 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 3D-19⁷.

NMA siūlo įtraukti konfidencialios informacijos sąvoką bei nesąžiningo ir poveikį darančio elgesio pavyzdžius į Aprašą.

Konfidenciali informacija – tai informacija, kuri pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus yra laikoma nevieša ir kurios atskleidimas gali pažeisti asmens, institucijos ar trečiųjų šalių teisėtus interesus, daryti įtaką sprendimų objektyvumui ar suteikti nepagrįstą pranašumą projektų vertinimo ar administravimo procese.

⁵ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/cbfa4c4011e711ee9f7ec2ffce8b47bc>

⁶ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/51b225d09d7811eea5a28c81c82193a8/asr>

⁷ Prieiga internete: <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/ebf5be90959511ed8df094f359a60216/asr>

	<p>Nesąžiningo / poveikį darančio elgesio pavyzdžiai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Visos paraiškos žymėjimas kaip konfidencialios be pagrindimo, siekiant išvengti viešumo. 2. Bandymas paveikti vertintojus per asmeninius kontaktus, užuominas ar spaudimą. 3. Informacijos slėpimas arba klaidinantis pateikimas – netikslūs duomenys apie veiklą, partnerius ar finansus. 4. Atsisakymas bendradarbiauti ar ignoravimas prašymų pateikti papildomą informaciją. 5. Korupcinio pobūdžio veiksmai – bandymas papirkti vertinime dalyvaujančius asmenis, kyšio davimas, susitarimas dėl kyšio, tarpininkavimas kyšininkaujant, prekybos poveikiu veiksmai. 6. Nustatytas viešųjų ir privačių interesų derinimo nuostatų pažeidimas vertinant paraišką. <p>NMA, vadovaudamasi projektų įgyvendinimo patirtimi, turi parengusi Galimo sukčiavimo / nesąžiningo elgesio siekiant paramos požymių sąrašą, kuris yra sudėtinė Nesąžiningų pareiškėjų identifikavimo ir kontrolės sistemos tvarkos aprašo, patvirtinto NMA direktoriaus 2020 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu Nr. BR1-363 (NMA direktoriaus 2025 m. balandžio 3 d. įsakymo Nr. BR1-134 redakcija), dalis.</p> <p>Taip pat NMA užpildė Sukčiavimo rizikos vertinimo ataskaitą pagal Europos Komisijos parengtas gaires valstybėms narėms ir už programas atsakingoms institucijoms dėl sukčiavimo rizikos vertinimo bei veiksmingų ir proporcingų kovos su sukčiavimu priemonių (EGESIF 14-0021) (toliau – Gairės). EGESIF 14-0021 4 priedo „Rizikos veiksmių poveikio vertinimas“.</p>	
--	--	--

	 <p>Priedas_guidance_fra ud_risk_assessment_ai</p>	
<p>1.4. Nenustatyti ar nustatyti su diskrecijos galimybe PĮP vertinimo, procedūrų įgyvendinimo, įsakymų parengimo bei pareiškėjų informavimo terminai sudaro sąlygas neskaidriam finansinės paramos skyrimo projektams procesui</p> <p>Įgyvendinta iš dalies</p>	<p>2025 m. birželio 10 d. gautame rašte (reg. Nr. BR5.4-83) teigiama:</p> <p><i>„PFAT 56.2 papunktyje nustatyta, kad „konkurso būdu atrenkamų PĮP vertinimas truktų ne ilgiau kaip 90 dienų (išskyrus atvejus, kai PFSA numatytas ilgesnis terminas) nuo kvietime nurodytos paskutinės PĮP pateikimo dienos;“</i></p> <p><i>PFAT 57 punkte nustatyta, kad jeigu dėl šioje nuostatoje išdėstytų aplinkybių per nustatytą terminą nepavyksta įvertinti PĮP, jis gali būti pratęsiamas suderinus su vadovaujančiąja institucija, tačiau nėra reglamentuota kokiam terminui ir kiek kartų jis gali būti pratęsiamas.</i></p> <p><i>Bendras PFAT 56.2 punkte nustatytas PĮP vertinimo terminas nėra detalizuotas pagal PĮP vertinimo etapus, išskyrus Administravimo taisyklių 63 punkte nustatytą 10 dienų terminą, per kurį VPS vykdytojo darbuotojas turi atlikti PĮP kokybės vertinimą. Taip pat nėra reglamentuota ar šis bendras terminas taikomas pilnam PĮP vertinimo procesui, t. y. ir pakartotiniam vertinimui tuose etapuose, kai priimami sprendimai dėl pakartotinio PĮP vertinimo. Taip pat neaišku, ar šis terminas apima ir sprendimo dėl finansinės paramos skyrimo projektams įgyvendinti priėmimo procedūras iki finansinės paramos išmokėjimo pareiškėjams. Detaliai nereglamentuojant PĮP vertinimo terminų, o kai kuriais atvejais suteikiant įgaliojimus Agentūrai juos nustatyti savo nuožiūra, neužtikrinamas PĮP vertinimo proceso skaidrumas ir objektyvumas bei sudaromos sąlygos Agentūrai piktnaudžiauti suteiktais įgaliojimais pasinaudojant teisinio reglamentavimo trūkumais ir spragomis proteguojant ar diskriminuojant atskirus pareiškėjus. Specialiųjų tyrimų tarnybos vertinimu, antikorupcinio požiūriu ydingomis</i></p>	

laikytinos šios PĮP vertinimo procedūrų terminus reglamentuojančios nuostatos:

a) PFAT:

1) nėra nustatytas Agentūros atliekamas PĮP tinkamumo finansuoti vertinimo terminas;

2) PFAT 50 punkte nustatyta, kad „...jeigu PĮP...vertinimo metu nustatoma trūkumų...Agentūra gali prašyti pareiškėjo per jos nustatytą terminą ištaisyti nustatytus trūkumus. Pirmą kartą nustačius trūkumų, jiems pašalinti nustatomas ne trumpesnis kaip 7 dienų terminas, kuris gali būti pratęstas, jeigu pareiškėjas informuoja, kad siekiant pašalinti trūkumus reikia kreiptis į kompetentingas įstaigas ir (ar) organizacijas... Jeigu trūkumų nustatoma antrą kartą, t. y. pareiškėjas nepašalino pirmame paklausime nurodytų trūkumų arba juos pašalino netinkamai, nustatomas ne trumpesnis kaip 4 dienų terminas trūkumams pašalinti.“;

Pagal šią nuostatą Agentūrai suteikiama diskrecija nustatyti konkrečius trūkumų pašalinimo terminus konkrečiam PĮP, taip pat juos pratęsti savo nuožiūra, tokiu būdu dėl nustatyto teisinio reglamentavimo skirtingiems subjektams gali būti nustatomi skirtingi pirmą ir antrą kartą nustatytų trūkumų pašalinimo terminai bei Agentūros nuožiūra jie gali būti pratęsimi skirtingam laikui sudarant nevienodas sąlygas subjektam pateikti informaciją reikalingą atlikti PĮP vertinimą;

3) Nėra nustatyti PFAT 58 ir 72 punktų pagrindais Agentūros priimto sprendimo atlikti pakartotinį PĮP vertinimą atlikimo terminas ir jo įtaka bendram PĮP vertinimo terminui;

4) PFAT 53 punkte Agentūrai suteikta teisė priimti sprendimą baigti PĮP vertinimą su sąlyga, t. y. kad reikiami dokumentai ir (ar) informacija bus pateikti iki projekto sutarties sudarymo dienos arba kito projekto sutartyje konkrečiu atveju Agentūros nustatyto termino. Šiuo atveju teisinis reglamentavimas

nenustato, kokias kriterijais vadovaudamasi Agentūra priimdama sprendimą pasirenka kokį terminą nustatyti sąlygos įgyvendinimui ar sutarties sudarymo ar pati jį nustato. Galimybės Agentūrai savo nuožiūra pasirinkti nuostatoje nurodytus sąlygos įgyvendinimo terminus bei nustatyti sąlygos įgyvendinimo trukmę sudaro sąlygas pasireikšti korupcijai, t. y. sudarytos sąlygos analogiškus atskirų pareiškėjų PĮP vertinti skirtingai, pavyzdžiui, vienus galimai diskriminuojant, o kitus proteguojant ir taip suteikiant daugiau laiko pateikti trūkstamiems dokumentams;

5) PFAT 75 punkte nėra nustatytas PĮP vertinimo ataskaitos parengimo bei pateikimo vadovaujančiajai institucijai terminas;

6) PFAT 79 punkte nėra nustatytas vadovaujančiosios institucijos sprendimo dėl projektų finansavimo priėmimo terminas;

b) Administravimo taisyklių:

1) Administravimo taisyklėse nėra nustatytas ŽVVG PAK atliekamas vietos projektų atrankos ir tvirtinimo terminas po VPS vykdytojos darbuotojo atlikto kokybės vertinimo;

2) Nėra nustatytas ŽVVG PAK Administravimo taisyklių 86.3 papunkčio pagrindu priimto sprendimo grąžinti PĮP pakartotinai vertinti pakartotinio vertinimo terminas, suteikiant teisę jį savo nuožiūra nustatyti ŽVVG PAK;

3) Administravimo taisyklėse nėra nustatytas Agentūros atliekamas PĮP tinkamumo finansuoti vertinimo terminas;

4) Administravimo taisyklėse nėra nustatytas BIVP PAK rekomendacijų dėl VPS paramos vietos projektams įgyvendinti parengimo ir tvirtinimo terminas;

5) Nėra nustatytas galimas pakartotinio vertinimo terminas tuo atveju, kai pagal Administravimo taisyklių 149 punktą BIVP PAK priima sprendimą rekomenduoti grąžinti VPS Agentūrai pakartotinai vertinti, o viešai neskelbiant BIVP PAK darbo reglamento neaišku per kiek laiko turi būti surengtas kitas BIVP

PAK posėdis, BIVK PAK nusprendus atidėti rekomendacijos dėl VPS tvirtinimo ir (arba) paramos skyrimo ar neskyrimo priėmimą;

6) Administravimo taisyklių 98 punkte nėra nustatytas terminas per kurį Agentūra turi priimti sprendimą dėl paramos vietos projektui skyrimo ar neskyrimo po atlikto PĮP vertinimo ir pakartotinio vertinimo;

7) Administravimo taisyklių 99 punkte nėra nustatytas terminas per kurį Agentūra turi informuoti VPS vykdytoją dėl paramos vietos projektui skyrimo ir neskyrimo;

8) Administravimo taisyklių 155 ir 158 punktuose nėra nustatytas terminas per kurį Agentūra turi parengti direktoriaus įsakymą, kuriuo tvirtinamas sprendimas skirti ar neskirti paramą vietos projektui įgyvendinti, o Agentūros direktorius privalo jį patvirtinti;

9) Administravimo taisyklių 161 punkte nėra nustatytas terminas per kurį Agentūra privalo paskelbti Agentūros direktoriaus įsakymu patvirtintą sprendimą.“

Atsakymas

Atsižvelgiant į tai, kad vertinimo proceso trukme (kokybės ir tinkamumo etapai) yra dalijamasi tik vertinant vietos projektus, NMA dar 2025 m. balandžio mėn. aptarė su Ministerija, kad būtina atskirti kokybės ir tinkamumo vertinimo etapus. Kitais atvejais NMA atsakinga už visą vertinimo procesą ir disponuoja visu vertinimui skirtu laiku. Dėl šios priežasties keisti tikslinga Administravimo taisyklėms (įsakymo Nr. 3D-867), kurių keitimo projekte numatyta **atskirti vietos projektų kokybės ir tinkamumo etapus**, kiekvienam jų apibrėžiant skirtą vertinimo laiką:

„60. PĮP vertinimo etapai:

60.1. kokybės vertinimas, kurį atlieka VPS vykdytojos darbuotojas — vykdytoja **ne ilgiau kaip per 30 (trisdešimt) darbo dienų nuo kvietimo teikti vietos projektų PĮP pabaigos. Vertinimo pabaiga laikoma ŽVVG vietos projektų atrankos komiteto (toliau – ŽVVG PAK) posėdžio protokolo ir susijusių dokumentų perdavimo Agentūrai diena. Į šį terminą įskaičiuotas prašymų pašalinti trūkumus siuntimo laikas.**

60.2. tinkamumo finansuoti vertinimas, kurį atlieka Agentūra **ne ilgiau kaip per 35 (trisdešimt penkias) darbo dienas nuo ŽVVG PAK sprendimo (ŽVVG PAK posėdžio protokolo dėstomosios ir nutarimosios dalių) gavimo. Vertinimo pabaiga laikoma Agentūros antrojo vertintojo PĮP vertinimo patikros lapo patvirtinimo diena. Į šį terminą įskaičiuotas prašymų pašalinti trūkumus siuntimo laikas.“**

„27. Pakeičiu 63 punktą ir jį išdėstau taip:

„63. PĮP kokybės vertinimas pradedamas po PĮP užregistravimo ir atliekamas per 10 (dešimt) darbo dienų nuo PĮP iš Agentūros gavimo dienos. Tais atvejais, kai VPS vykdytojos darbuotojas, atlikdamas PĮP kokybės vertinimą, siunčia pareiškėjui paklausimus dėl trūkstamos informacijos pateikimo, kreipiasi į kitas institucijas dėl papildomos informacijos pateikimo, pasitelkia nepriklausomus ekspertus arba yra atliekamos patikros vietoje, PĮP kokybės vertinimas atitinkamai pratęsimas paklausimo pareiškėjui išsiuntimo ir atsakymo gavimo, prašymo dėl papildomos informacijos kitoms institucijoms pateikimo ir atsakymo gavimo, ekspertų atliekamų vertinimo ar patikros vietoje atlikimo laikotarpiui, tačiau negali tęstis **ilgiau nei 20 (dvidešimt) darbo dienų nuo kvietimo teikti vietos projektų PĮP pabaigos.** Kiekvieną kartą, kai pratęsia PĮP kokybės vertinimą, atsakymo į paklausimą pateikimo terminą, kai

kreipiasi į kitas institucijas dėl papildomos informacijos pateikimo ar pasitelkia nepriklausomus ekspertus arba kai yra atliekamos patikros vietoje, VPS vykdytoja apie tai informuoja pareiškėją tokiu pašto / elektroninio pašto adresu, kokį pareiškėjas yra nurodęs PĮP. Vertinimas atliekamas pagal patvirtintame Vietos projektų finansavimo sąlygų apraše nurodytus vietos projektų atrankos kriterijus.

Vertinimo metu pildomos PĮP kokybės vertinimo ataskaitos, kurių pavyzdinę formą tvirtina Agentūra. **PĮP kokybės vertinimui atlikti skiriami 2 VPS vykdytojos darbuotojai, kurie prieš pradėdami vertinimą turi patvirtinti savo konfidencialumą ir nešališkumą pasirašydami konfidencialumą ir nešališkumą deklaraciją, kurios formą tvirtina Agentūra. Jei dėl nusišalinimo ar nušalinimo, viešųjų ir privačiųjų interesų konflikto VPS vykdytojos darbuotojai negali nešališkai atlikti PĮP kokybės vertinimo, gali būti pasitelkiami kitos VPS vykdytojos darbuotojai, turintys patirties vertinant PĮP kokybę. VPS vykdytojos vadovas užtikrina, kad paskirtos asmens dalyvavimas vertinant PĮP atitiktų skaidrumo ir nešališkumo principų reikalavimus.“**

48. Pakeičiu 162 punktą ir jį išdėstau taip:

„162. Jei BIVP PAK rekomenduoja grąžinti vietos projektą Agentūrai pakartotinai vertinti ir (arba) atidėti rekomendacijos dėl paramos skyrimo arba neskyrimo priėmimą iki kito BIVP PAK posėdžio, ~~apie priimtą sprendimą informuojama Agentūra (kartu pateikiama protokolo kopija)~~, nurodomi grąžinimo pakartotinai vertinti motyvai, pakartotinio vertinimo terminai ir (arba) rekomendacijos dėl paramos vietos projektui įgyvendinti skyrimo arba neskyrimo atidėjimo motyvai. **Gražinus vietos projektą pakartotinai vertinti, Agentūra ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo BIVP PAK protokolo pasirašymo dienos turi pakartotinai įvertinti vietos projektą ir iš naujo pateikti jį**

svarstyti BIVP PAK, jeigu BIVP PAK posėdžio protokole nenurodyta kitaip. Terminas gali būti pratęstas, bet ne ilgiau kaip iki 60 darbo dienų, jeigu pakartotiniame vietos projekto vertinimui reikia kreiptis į kitas institucijas, atlikti ekspertizę arba atlikti kitus veiksmus, kurie užtikrintų, kad skiriant paramą nebus padaryta žala ES biudžetui.“

Administravimo taisyklių (įsakymo Nr. 3D-867) keitimo projekte taip pat nustatomi **pareiškėjų informavimo terminai:**

„44. Pakeičiu 99 punktą ir jį išdėstau taip:

„99. Agentūra priėmusi sprendimą dėl paramos vietos projektui skyrimo arba neskyrimo informuoja VPS vykdytoją per **5 (penkis) darbo dienas nuo sprendimo priėmimo** Agentūros nustatyta tvarka ir terminais.“

BIVP PAK darbo reglamento VI skyriuje „BIVP PAK rekomendacijos“ ir VIII skyriuje „BIVP PAK posėdžio protokolas“ taip pat yra pateikta informacija dėl sprendimų priėmimo. BIVP PAK darbo reglamentas yra NMA pripažinta viešai neskelbtina informacija, patenkanti į II kategoriją. Šiuo metu yra sprendžiamas klausimas dėl BIVP PAK darbo reglamento viešinimo. **Šį veiksma NMA atliks iki 2025 m. rugsėjo 15 d.**

1.5. Detaliai neregamentuota ekspertų pasitelkimo PĮP vertinimui procedūra, bei ekspertų atliekamas PĮP vertinimo procesas sudaro sąlygas galimai neskaidriam ir neobjektyviam sprendimų dėl finansinės paramos skyrimo projektų įgyvendinimui priėmimui

Įgyvendinama

2025 m. birželio 10 d. gautame rašte (reg. Nr. BR5.4-83) teigiama:

PFAT 49 punkte nustatyta, kad PĮP ir prašymus skirti kompensaciją vertina vertintojai, kurie yra Agentūros darbuotojai. Taip pat PĮP vertinimui atlikti arba projekto tinkamumo finansuoti vertinimo metu prireikus papildomų specialiųjų žinių, nustatant projekto atitiktį konkreitiems bendriesiems ir (arba) specialiesiems atrankos kriterijams, Agentūra gali pasitelkti ekspertus. Analogišką teisę pasitelkti ekspertus Agentūra turi ir pagal PFAT 69 punktą vertindama projektų naudą ir kokybę prireikus papildomų specialiųjų žinių atitinkamoje srityje nustatant projekto atitiktį prioritetiniams atrankos kriterijams.

Pagal šias nuostatas neaišku, kokiais kriterijais vadovaudamasi Agentūra konkrečiam projektui vertinti gali priimti sprendimą pasitelkti ekspertus, o nustatytas teisinis reglamentavimas leidžia Agentūrai savo nuožiūra spręsti, kuriems to paties kvietimo PĮP vertinimams pasitelkti ekspertus, kuriems ne, tokiu būdu atskirų, to paties kvietimo, konkuruojančių dėl finansinės paramos PĮP vertinimų atlikimui taikant skirtingas vertinimo sąlygas. Pagal PFAT ekspertų išvados neprivalo būti viešinamos, neprivalo būti su jomis supažindinami pareiškėjai, tokiu būdu nesudaromos galimybės pareiškėjams įvertinti priimtų sprendimų skirti ar neskirti finansinę paramą projektų įgyvendinimui pagrįstumą bei susipažinti su ekspertinių vertinimų metu nustatytais trūkumais.

Teisiniame reglamentavime nenustatyti ekspertų pasitelkimo PĮP vertinimams, pasitelktų ekspertų išvadų neviešinimas ir nesupažindinimas su jomis pareiškėjų neuztikrina skaidraus ir objektyvaus PĮP vertinimo proceso.“

Atsakymas

		Šiuo metu NMA rengia Ekspertinio vertinimo tvarkos aprašą ir planuoja jį pabaigti iki 2025 m. spalio 30 d.	
Kitos antikorupcinės pastabos ir pasiūlymai	Neteiktos		
Kitos pastabos ir pasiūlymai	Neteiktos		